

"İşte, muvakkat veya daimî meczup olduklarından, mânen 'mübarek mecnun'

Şatahat ve istiğrak; mânevi sarhoşluk, kendinden geçer bir hâle gelmek ve böyle sarhoşluk hâlinde iken söylenen muvazenesiz ve karmaşık sözler anlamlarına gelir. Bu hale giren makbul evliyalara da "**mübarek mecnun**" namı verilmiştir.

Mübarek ibaresi onun Allah katında makbul ve kıymetli olduğuna işaret ederken, "mecnun ve meczup" ibaresi de akıl ve muhakeme noktasından onları o halde taklit etmemek gerektiğine işaret ediyor. Kim onları bu manevi sarhoşluk halinde iken taklit ederse dalalete düşer, hatta küfre bile girme ihtimali vardır. Mesela, "**Enel-Hak**" diyen birisinin akli başında, muhakemesi yerinde ise sözleri küfür olur.

İkinci bir mana olarak şatahat ve istiğrak, tarikat ve tasavvuf mesleğinin seyrü süluk hengamında görünen özel bazı halleridir. Kemal değil, nakıs bir haldir. Kişinin kabiliyet ve istidat darlığının veya Allah'ın bir isminin cezbesine kapılıp sair isimlerini görememe halinin bir neticesidir. Bundan dolayı Velayet-i Kübra ve Veraset-i Nübüvvet olan sahabelerde ve onları takip eden asfiya ve muhakkik-i evliyalarda bu haller görünmez.

Mesela, Şah-ı Nakşibend, Abdulkadir Geylani, İmam Rabbani, İmam Gazali (r.a) gibi zatlarda bu haller yoktur.

Manevi sarhoşluk halinde iken, şeriata ve Ehl-i sünnete muhalif ve zıt sözlerin sadır olduğu makbul veli zatlara, zahir şeriat alimlerinin fetvası ile idam edilmişler. "**Bazı evliya-i kamilin şeriat kılıncıyla idam edilmişler.**" sözünün manası da budur.

Ama mana ve hakikat ilmine vakıf Ehl-i sünnet alimleri bu veli zatlara tekfir etmemişler. Onları, sekir ve istiğrak denilen manevi sarhoşluğa mağlup hükümsüzler, olarak değerlendirmişlerdir. Yani makbul bir veli o hale girdiği zaman, söz ve davranışlarından mesul olmayan meczuplar gibidirler. Ne zaman akli ve muhakemesi yerine gelir o zaman mesuliyet başlar, demişlerdir.

"Mübarek ve serbest mecnun hükmünde oldukları için, mükellef değiller." ifadesi, onların o hallerde iken ceza-i ehliyet sahibi olmadıklarına işarettir. Böyle evliyaların bu zamanda olduğuna dair bir şey söylemek zor.

"Bir zaman, ben bir kısım ehl-i dalâlete mühim bir vakitte kahr ile dua ettim. Bedduama karşı, müthiş bir kuvvet-i mâneviye çıktı. Hem duamı geri çeviriyordu, hem beni men etti."(1)

“Hem duâmı geri veriyordu, hem beni men’etti” cümlesinin izahı hakkında Emin Çayırılı (Çaycı Emin) Ağabey'in şöyle bir hatırası mevcuttur:

"Üstad'ın Kutb-u Âzamlı Konuşması"

"Bir gün beraber ikindi namazını kıldık. Namazdan sonra tesbihatta iken:

"Kambur, ben mi haklıyım, yoksa sen mi haklısın?" diye birisine hitap ediyordu."

"Ben yine bir çok zamanlar olduğu gibi, hayretler içindeydim. Odasında benimle kendisinden başka kimse yoktu. Benim merakımı görünce, meseleyi şu şekilde izah etti:"

"Onuncu Söz, haşır ve âhiret hakkındadır. Ben o eseri bir vakitler Barla'da yazıyordum (1926 senesi). Baktım o günlerde bir İslâm düşmanı, ıslahı gayr-i kabil... Arefeye bir kaç gün vardı. Ben beddua ettim. Benim bedduama karşılık bütün Hicaz velileri ve Hicaz'daki Kutb-u A'zam ise, onun ıslahı için dua ediyorlardı. Benim bedduam ferdî kaldığı için iade edildi. Aradan uzun seneler geçti. Baktım, bu sene (1938-1939 senesi) bana nihayet hak verdiler. Ben halbuki bunun ıslahının gayr-i kabil olduğunu biliyordum. Onlar nihayet bu sene başladılar beddua etmeye. Benim konuştuğum Kutb-u A'zam'dır; Mekke-i Mükerrreme'dedir. Bütün Hicaz'la birlikte beddua etmeye başladı. Bana hak verdi. Ben de ona hitap ettim."

"Üstad'la bu sohbetimizin üzerinden çok az bir zaman geçti; bütün Anadolu'da yer yer şiddetli zelzeleler başladı."

"Erzincan yerle bir olmuştu.(26 Aralık 1939). Uzunköprü şiddetli sallanmıştı. Bütün Türkiye korku içinde kalmıştı. Bu hâdiselere Mehmed Feyzi kardeşim de aynen şahittir."(2)

Dipnotlar:

(1) bk. [Mektubat, Yirmi Altıncı Mektup, Dördüncü Mebhas.](#)

(2) bk. N. Şahiner, *Son Şahitler, c.II, s.99; (Emin Çayırılı Hatırası)*